

Trong những năm gần đây đã xảy ra liên tiếp nhiều vụ kiện tụng dân sự vô phôi báng, mờ lờ, hay vu cáo giữa người Viêng Xéi nhau trong các công đồng M,

xuất phát từ những lời tuyên bố và bài viết mang tính chất từ Công đồng các di dân dân công đồng hoặc trên các phương tiện truyền thông. Điều đáng chú ý là trong các vụ kiện đó, phần nhiều có hai bên Nguyên và Bị đố là người M gốc Viêng Xéi n Công S, tđng có quá khđ phđc vđ trong chđ đđ Viêng Xéi Nam Công Hòa vđ tđ cách là sĩ quan-viên chđc, hoặc tđng có thành tích hoạt đđng cho Công Đđng Tđ nđn. Chính vì vậy, trđđc đây đã có người gđi các vụ kiện tđng đó là “Phe ta kiện phe mình”, và đa số những ai quan tâm đđn số đđàn kđt cđa công đđng đđu tđ ra quan ngđi vđ hiđn tđđng đó.

Nhđng mđi đây, tđ mđt vđ kiện đang diđn ra tđi Austin, Texas, mđt luật đđ luđn mđi nđy sinh cho rđng Công S Viêng Xéi Nam đang âm mđu dùng các vụ kiện nhđ vđy đđ “bđn tđa” nhđng ngđđi quđc gia chân chính, hoặc đđ “bđt miđng” nhđng nhà đđu tranh chđng Công tích cđc đđ hiđ ngođi. Nghĩa là các vụ kiện tđng không hđn là “phe ta kiện phe mình” giđa nđi bđ nhđng ngđđi tđ nđn chđng CS nhđ nhiđu ngđđi đã nghĩ, mà có thđ là giđa ngđđi quđc gia mđt bên và bên kia là do CSVN ngđm ngđm hđu thuđn trong mđu toan thđc hiđn nghđ quyđt 36. Tiêu biđu nhđt cho đđ luđn này là ông Đđàn Trđng Hiđu vđi bài viđt nhan đđ: “Phđi Chđng Viêng Xéi Công Đđng Bđn tđa Ngđđi Quđc gia Qua Các Vđ kiện?” Trong bài đó ông Hiđu nghi ngđ rđng CSVN đang ít nhiđu nhúng tay vào các vụ kiện liên quan đđn lđn ranh Quđc-Cđng, sđ đđng luđp pháp Hoa Kđ đđ “bđn tđa, triđt hđ nhđng ngđđi quđc gia chân chính đang chđng lđi chúng.”

Quan đđm cđa ông Hiđu, tuy đđđc mđt số ngđđi hđđng đđng, nhđng cũng có người không hoàn toàn tán đđng. Phần hđi bài cđa ông Hiđu, có bài cđa mđt nhà báo kđ cđu là ông Vũ Ánh vđi nhan đđ “Chđng Công Mà Không Bđ Kiđn”. Ông Ánh cho rđng trong khung cđnh hiđn nay, cuđc đđu tranh Quđc-Cđng đòi hđi khđ năng thuyđt phđc vđ mđt chính trđ và sđc thu hút văn hoá nghđ thuđt cđa ngđđi quđc gia hđn là sđ áp đđt bđng công kích, chđ trích hay lên án; và rđng vđi chính nghĩa trong tay, nđu ngđđi quđc gia tuân thđ đđy đđ luđt pháp cđa M, thì Công S nđ

VN số không làm gì được và chúng ta vẫn chấp nhận Công đồng mà không lo bệkiến.

Thißt nghĩ rằng có hai quan điểm trên đây, tuy khác biệt nhau, đều đã nêu ra rất xác đáng những vấn đề đáng suy ngẫm và thảo luận trong nỗ lực hoàn thiện việc xây dựng công đồng người Mỹ gốc Việt, công đồng số đoàn kết của người Việt tại nước ngoài trên quê hương thế hai này. Trong ý hướng đó, người viết bài này không đi sâu phân tích hai quan điểm và nói, chỉ xin góp thêm vài ý kiến mà thôi sau đây, chú ý đến đức tính của người Việt mình, để chỉu chút ít đến những điểm cần bàn trong hướng pháp lý của Mỹ, để rằng được ngđ luận.

ĐßC TÍNH CßA NGßI VIßT NAM

Trở lại hßt, phải nhận rằng người Việt chúng ta sống ngoài tình cảm, có khuynh hướng hình thành quan điểm của mình theo cảm tính chủ quan hơn là theo lý luận khách quan. Đức tính này rất phổ quát, gần như là dân tộc tính, đến đến ngay giới trí thức khoa bảng, kiến thức rất vẫn không luôn luôn có cho mình những nhận định khách quan trước các vấn đề. Đức tính này lại còn đem nét hơn nữa khi bước sang lãnh vực chính kiến. Tuy nhiên đa số chúng ta chấp nhận Công đồng Sßn, không phải trên căn bản triết học hay chính trị-xã hội, tức là trên nền tảng lý tính, mà là do lòng căm thù, tức là do cảm tính, tích lũy do những kinh nghiệm khi gặp đã có với chế độ Công đồng Sßn trước đây. Càng căm thù Công đồng Sßn mạnh mẽ, càng đểu xem là có lý phải rằng chấp nhận Công đồng vàng; và đó là bằng chứng rõ ràng là quan điểm và tình cảm. Có thể nói cách khác là đểu với người Việt thì phần cảm tính luôn chi phối rằng rất cao trong tư tưởng. “Yêu nên tốt, ghét nên xấu” là câu nói biểu lộ trên về tính cách tiêu biểu của người Việt Nam.

Tß đó giới người Việt chúng ta với nhau, sự khác biệt ý kiến hay quan điểm thường đến đến sự xa cách, hay ngay chia lìa, về tình cảm. Hai người có quan điểm khác nhau thì không thể là bạn bè được; trái lại sự khác biệt quan điểm- nhất là chính kiến- thường đểu xem là đối ng nghĩa với thù địch hay đểu. Ngay cả trong cùng một gia đình, giới cha-con, anh-em với nhau cũng vậy, biệt đối chính kiến luôn đến đến sự bất hòa, thậm chí cãi bß nhau. Trong một gia đình người Mỹ, có thể có cảnh chấp nhận theo đối Công đồng Hoà, còn về theo Dân Chủ, như rằng hßp chấp nhận của đối ng kim Thßng ĐßC bang California chấp nhận hơn. Tình rằng như vậy sự không bao giờ xảy ra trong một gia đình người Việt Nam! Đây là lý do khi nào sự biệt đối quan điểm giới người Việt thường luôn đến đến những tranh luận nảy lửa, những luận chiến đến đến với vô số lý lẽ công kích, thoá mạ và bôi bác lẫn nhau.

Có thể dễ dàng chấp nhận mình đến đến về nói trên bằng cách mà bất kể một bài phê bình nào của

ngôi Viết trên các diên đàn. Trong đa số các bài đó, phần lớn nhất thường chỉ dừng ở công kích cá nhân, hoặc nhúng tuyền bậy khăng khăng không đi kèm chứng cứ, mà rất ít có lập luận thu nạp lý để bác bỏ những điểm của đối phương hoặc minh chứng quan điểm của mình. Như là trong những đề tài liên quan đến vấn đề Quốc-Cộng thì mức độ công kích cá nhân lại càng cao hơn với vô số thảm tử, thông thường dừng ở “trần cổ, phần búi, tiếp tay CS, nếm vùng, ăn cơm quố gia thà ma CS, bết, tay sai”, v.v...Chính những công kích, thoả mạ, nhân danh sự chung Cộng nêu trên là lý do của các vụ kiện tụng dân sự (causes of civil action) xảy ra trong bao lâu nay.

Những hạn chế khác của khuynh hướng này về cấm tính trong tư tưởng là sự dè dặt và óc tự phòng. Một mặt ngôi Viết trong chúng ta thường mặc nhiên cho rằng chỉ có quan điểm, chứng cứ của mình là đúng; ai có ý kiến khác với mình tức là sai, từ đó phát sinh ý muốn loại trừ, chỉ không bao dung, những ý kiến khác biệt. Vì những cấm tính, ngôi Viết, trong vô thức, đem hoá ý kiến của mình với cái tôi, với thế diên, nên xem việc thua trong tranh luận như mất thể diện danh dự, và vì vậy nên lố bịch vô. Mặt khác, đa số chúng ta rất tự phòng. Tự cho rằng, vì là ngôi chỉ chung Cộng Sản, đang nếm chính nghĩa trong tay nên có quyền thoả mạ, lăng nhăng, chửi mửi, ngay cả hành hung ngôi bị đem quan điểm với mình mà không hề áy náy hay đem lòng trắc ẩn; không hề có một chút dè dặt pháp lý nào cả. Chúng ta quên rằng chung chung chung cả hai là chính nghĩa, bởi vì có rất nhiều loại chung Cộng: có loại chung Cộng của số Mặt Thám Pháp, có loại chung Cộng của giới quan lại phong kiến, có loại chung Cộng do đem cớ tôn giáo, có loại chung Cộng của CIA, cuối cùng mới là loại chung Cộng của ngôi Viết yêu Nước. Họ nếm đem quên rằng không một thế chính nghĩa nào-chính trị hay tôn giáo-có thể dừng ở bên mình cho việc phạm pháp cả. Chỉ có hai trường hợp trong đó chính nghĩa dừng ở bên mình cho việc coi thường luật pháp; đó là tình huống mặt cụ CÁCH MẠNG, và hai là chứng trạng thánh chiến của Al-Qaeda.

Một điểm khác nữa của ngôi Viết chúng ta; đó là đem trách nhiệm về nạn nhân hay mặt thất bại nào, phần thường có và tức khắc của chúng ta là Đổ Lũ cho ngôi khác. Chứng hạn như đề với thất bại 30/4, chúng ta đã hơn 35 năm qua không ngừng đổ lỗi cho Mặt đã bết rồi Miền Nam, đã phần búi đem mình. Đã có vô số sách của quan chức, tướng tá VNCH quy lỗi cho sự tháo chạy của “đem mình”; những chứng cả hai có mặt tác giả nào thà nhận trách nhiệm chung của chúng ta đề với việc mặt Nước cả. Hoặc như đề với hiện tượng ngày càng có nhiều ca nhấc sĩ về trình diên VN, các nhân sĩ chúng ta liên cao giới mong nhấc họ về để mặt thảm tử, cho rằng họ có lỗi; lỗi phần búi. Những không thấy có vẻ nhân sĩ hay lãnh tụ chung đem nào tự mình soát xét xem nguyên nhân sâu xa là từ đâu, có phải là do chúng ta không có chiến lược, sách lược đúng đắn, mà chỉ bị thất bại hời hợt và chứng bị thất bại thôi, phải chăng chúng ta đang thất bại trong việc “giành dân” với CSVN? Hay như trong việc kiện tụng thì việc cho rằng “tội bết VC mưu bết miền ngụy quố gia” cũng là một hình thức Đổ Lũ. Hoặc khi bị kiện, không bị thất phần thường theo thủ tục quy định, bết Default Judgment thì lỗi đổ lỗi là vì không nhận đem thông báo của Tòa. Rồi do không bị thất luật, bết tòa án phần, thì mặt nạn đem lỗi là tội tên luật sư bên Nguyên chủ trò ma giáo (dirty trick), v.v...

Nghĩa là chúng ta luôn Đß Lß cho mßt ai đó, mà không hß, không bao giß chßu thßa nhßn rßng mình đã có sai sót nào đó, hay nhßn rßng sß thßt bßi là lßi do chính mình trßc nhßt. Có thß nói rßng ngßi Vißt chúng ta hoßc thißu ý thßc TRÁCH NHIßM đßi vßi vißc mình làm, hoßc thißu DÞNG KHßI đß nhßn rßng mình sai.

ĐßI VßI Hß THßNG PHÁP LÝ Mß

Phe ta luôn chê bai CS là ngu dßt và tß ra khinh thßng hß. Vßy nhßng căn cß vào lßi kêu ca cßa ông Hißu, và cßa nhißu nhßng vß khác nßa, thì dßng nhß ngßi CS lßi có vß nhß hißu bißt, hay nßm vßng, lußt pháp cßa Mß hßn chúng ta. Vì phßi hißu bißt lußt pháp mßi có thß vßn dßng khai thác đß kißn ngßi khác, và ngßc lßi chß có thißu hißu bißt lußt pháp mßi đß vßp phßi nhßng sß hß tßo cß hßi và lý cß cho đßi phßng kißn mình. Trong khi đó đang có nhißu bßng cß cho thßy rßng chúng ta có rßt ít hißu bißt vß hß thßng pháp lý cßa nßi cß trú, chßa quan tâm đúng mßc vißc tß giáo đßc mình trong lãnh vßc lußt pháp đß rßi bißt khai thác nó có lßi cho vißc xây dßng Cßng Đßng và cho hoßt đßng chính trß cßa mßi ngßi.

Các vß kißn tßng bßc lß rõ sß kém hißu bißt cßa đa sß chúng ta đßi vßi hß thßng pháp lußt cßa nßc cß trú. Bßng cß là đã có nhßng vß có hßc vßn-bßng cßp hßn hoi nhßng khi nhßn gißy báo kißn cßa ngßi khác và gißy trißu hßi (summon) cßa tòa án đã không bißt phßn ßng cho đúng trong thßi hßn lußt đßnh đß đßn nßi phß bß Phán Quyßt Đßnh sßn (Default Judgment). Hoßc ngay cß không bißt tìm cho đúng mßu đßn đß giao đßch vßi tòa án. Thßm chí ngay cß không bißt nhßng đißm căn bßn vß vai trò Bßi Thßm Đoàn (Jury) trong vß án, và nhßng đißu lußt căn bßn liên quan đßn vß kißn mà mình đang phßi dính líu vào.

Nhßng nhßn đßnh đó đây trên các báo chí cßa ngßi Vißt vß vai trò cßa Lußt Pháp, cßa các thßm phán, cßa các Lußt sß, chßng tß đa sß chúng ta đã có nhßng hißu bißt rßt hßi hßt đßi vßi hß thßng pháp lý cßa Mß. Chßng hßn có vß cho rßng ß đây ai có tißn thì mußn kißn gì cß kißn; hoßc các lußt sß thì chß tìm cách bày chuyßn hay kéo dài vß án đß kißm tißn, và trong kißn tßng đßm lußt sß này có thß đß trò ma giáo đß gây khó đß cho đßi phßng, v.v...Thßt ra, tuy hß thßng pháp lý cßa Mß không là hß thßng hoàn hßo, nhßng dù sao nó cũng là mßt trong nhßng hß thßng tßt nhßt hißn nay trên thß gißi. Trong hß thßng đó,tßt nhiên tißn vßn là ngußn lßc quan trßng, nhßng đißu đó không có nghĩa rßng “nén bßc đßm toßc tß gißy” nhß kißu cßa Lußt Vißt Nam xßa và nay. Chßng hßn, Lußt sß, cũng nhß mßi nghß khác, phßi làm đß kißm tißn. Nhßng đß kißm tißn, mßt lußt sß không thß nhßn đßi đißn cho bßt kß mßt vß kißn nào mà không xét xem vß thân chß tßng lai cßa mình có nßm trong tay đßy đß lý do đß kißn hay không (well-founded causes of action) theo LUßT ĐßNH. Nßu kißn bßy (frivolous and irresponsible lawsuits), mßt lußt sß có thß bß phßt tißn hay ngay cß treo bßng hành nghß (disbarment). Hoßc, chßng hßn, nhß lßi cáo bußc cßa vß nào đó rßng trong vß kißn mình đã bß lußt sß bên kia dùng thß thußt xßu (dirty trick) đß gây khó khăn. Lßi cáo bußc đó không thß khißn cho ai, có bßt kß chút ít hißu bißt tßi thißu nào vß thß tßc tßng Mß, tin cß. Bßi vì trong vißc xét xß, thß tßc tßng đßng cß quy đßnh rßt

chßt chß, lußt sß, ngoài vißc phßi tuân thß theo thß tßc, còn bß giám sát bßi quan toßà, và ngoài ra ngß i lußt sß phßi hành xß đúng theo đßo đßc pháp lý nßa (legal ethics). Mßt lußt sß không thß chß vì mßt vß kißn mà giß trò ma gißo đß có thß gßp nguy cß bß kißn mßt cß bßng hành nghß sußt đßi cßa mình.

Mßt khác, nß c Mß là nßi mà quyßn tß do ngôn lußn đßc minh đßnh trong Hißn Pháp và đßc bßo vß kß càng. Vßy thì phßi có gì quá đáng lßm mßi có trßng hßp mßt ngß i bß kißn vì các phát ngôn hay vißt lách cßa mình. Dßng nhß nhißu ngß i phe ta đã hißu sai vß quyßn tß do ngôn lußn. Vßn tßt thì quyßn đó cho phép mßi ngß i đßc tß do có nhßng phát bißu ý kißn (statements of opinions); nhßng đßng thßi quyßn đó cũng bußc mßi ngß i phßi chßu trách nhißm vß nhßng phát bißu sß kißn (statements of facts) vß ngß i khác. Chßng hßn nói rßng: "Tôi không nghĩ rßng ông B là ngß i chßng Cßng tích cßc." Đó là mßt ý kißn, và ngß i nói không bß bó bußc phßi chßng minh. Nhßng nßu nói rßng: "Ông B làm tay sai cho VC." thì đó lßi là mßt tuyên bß vß sß kißn; sß kißn rßng "ông B làm tay sai", và ngß i nói câu đó bß bußc phßi trßng đßn đßy đß bßng cß đß hßu thußn cho lßi nói cßa mình, nßu không sß bß xem là vu cáo hay mß lß. Nhßng trong tình hình hißn nay vißc chßng minh mßt ngß i làm tay sai hay thân Cßng không phßi là vißc dß dàng.

Nhißu ngß i giß đßnh rßng hß ai có vß VN kinh doanh tßc là có quan hß vßi CS và nhß vßy có thß dùng đó làm bßng cß rßng ngß i nhß vßy là thân Cßng hay tay sai CS. Giß đßnh, hay tin nhß vßy, là vßi vàng và sai. Bßi vì hißn nay có đßn hàng trăm ngàn công dân Hoa Kß, đß mßi gßc gác, có doanh nghißp hoßc giao thßng vßi VNCS, và đó là sß vißc hßp pháp đßc sß chßp thußn cßa chính phß Mß, nên không thß lý lußn rßng hß có giao đßch vßi VNCS tßc là thân cßng hay tay sai CS đßc. Mußn chßng minh ai đó là tay sai hay thân Cßng đòi hßi nhßng chßng cß vßng vàng, cß thß hßn. Và tßt nhiên đó không là vißc dß làm.

Thißt nghĩ, đã đßn lúc ngß i Vißt tß nßn chúng ta cßn tßnh táo nhßn lßi mình, nhßn ra các khuß t đßm nßm sâu trong văn hoá và tâm lý cßa mình đß sßa đßi; hßc tßp cách đß thßa nhßn và tôn trßng ý kißn khác bißt tß ngß i đßi dißn, bißt cách thßa hißp vì mßc tiêu chung; và đßc bißt phßi quan tâm tìm hißu lußt pháp cßa nß c cß trß và vßn đßng có lßi hß thßng pháp lußt đó vào vißc xây đßng cßng đßng mình vßng mßnh và đoàn kßt; tránh khßi cßnh " phe ta kißn phe mình , tßo ra nhßng sß hß pháp lý cho đßi phßng khai thác và đánh bßi chúng ta, nhßng ngß i có chính nghĩa trong tay, ngay trên mßnh đßt cßa thß gißi Tß DO này.